

Lubbers opent festival: 'Aanpassing verloochent wezen kunst'

Door onze kunstredactie

AMSTERDAM, 3 SEPT. „Wie aan de normerende cultuur, aan de 'moeilijke kunst' vraagt zich aan te passen aan de bestaande wereld, vraagt van haar het onmogelijke. Als de cultuur zich aanpast, verloochent zij haar wezen en verdwijnt ze spoorloos.”

Dit zei prof. dr. Ruud Lubbers gistermiddag in de Amsterdamse Stadsschouwburg in de openingstoespraak van het jaarlijkse Theaterfestival. Lubbers keerde zich in de zogeheten 'State of the Union' tegen politici, zoals staatssecretaris van Cultuur R. van der Ploeg, die van de kunst verlangen dat zij economisch rendabel en multicultureel wordt en toegankelijk voor jongeren en het grote publiek. „Alle cultuur en alle kunst mogen maar één constante zorg hebben: hun eigen kwaliteit.” Lubbers verwees overigens op geen enkel moment rechtstreeks naar Van der Ploeg en diens voorgenomen beleid.

Volgens Lubbers heeft cultuur een essentiële ethische functie in de samenleving. Cultuur biedt antwoord op de grote vragen: „Wat heeft wel waarde en wat niet? Wat heeft wel betekenis en wat niet?” Deze 'kennis der muzen' dreigt nu „te verdwijnen in de Bermudadriehoek: kapitalisering, mediasering en politisering.” Lubbers denkt dat de kunst door deze krachten ondergeschikt wordt gemaakt aan respectievelijk het geld, de mode, en de ideologie.

Hierdoor ontstaat een kloof tussen de samenleving en de cul-

tuur. Deze kloof moet echter door de maatschappij worden overbrugd. Aanpassing van de kunst is volgens Lubbers niet wenselijk. „Vraag niet aan de muzen zich aan te passen aan de toenemende infantilisering van de maatschappij. (...) Cultuur hoeft zich niet te schikken naar wat de jeugd kan begrijpen. (...) Vraag niet aan de muzen om niet moeilijk te zijn. Kunst mag en moet boeien, maar al wat gemakkelijk is, zal ons niet verder helpen.”

Lubbers, die sprak als voorzitter van de raad van advies van Nexus, een instituut voor de stimulering van het Europese culturele debat, lardeerde zijn toespraak met citaten van filosofen, letterkundigen en politici, van Nietzsche en Valéry tot Joop den Uyl. Hij besloot met een Bijbelspreuk die Den Uyl graag aanhaalde: „Waar visie ontbreekt, verwildert het volk.”

Staatssecretaris R. van der Ploeg, die de 'State of the Union' vorig jaar uitsprak, gebruikte de rede om zijn omstreden beleidsvoornemens te ontvouwen. In tegenstelling tot Lubbers wil Van der Ploeg juist dat de gesubsidiëerde kunst meer en diverser publiek moet trekken.